

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

Warszawa, dnia 3 sierpnia 2020 roku

ZL.0.17.2020

DKS.BPS. KU.0401.25.2020

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący

Komisji Ustawodawczej

Senatu RP

W nawiązaniu do pisma z dnia 17 lipca 2020 roku sygn. DKS.BPS. KU.0401.25.2020 Stowarzyszenie Prokuratorów Lex Super Omnia z aprobatą przyjmuje inicjatywę ustawodawczą Senatu RP (druk senacki 163) zmiany Kodeksu karnego zmierzającą do przywrócenia treści art. 37a Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 24 czerwca 2020 roku.

Nie budzi wątpliwości, iż wprowadzone zmiany tej regulacji prawnej na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1086) były postrzegane negatywnie i to przede wszystkim w środowisku orzeczniczym. Realizują one bowiem zapatrywania ustawodawcy i pewną filozofię zmierzającą do zaostrzenia sankcji karnych i ograniczenia kar wolnościowych. Istota przepisu art.37a kk określanego też w literaturze jako modyfikatora sankcji (J. Majewski, Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015,

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

00-052 Warszawa, ul. Mazowiecka 11 lok 49

www.lexso.org.pl

lexsuperomnia@gmail.com

Warszawa 2015, s. 85-86) wychodziła naprzeciw oczekiwaniom do zmniejszenia liczby orzekanych kar pozbawienia wolności (często z warunkowym zawieszeniem ich wykonania) na rzecz kar wolnościowych. Było to zresztą adekwatne w stosunku do charakteru wielu czynów zabronionych, które w swoich typach podstawowych przewidują jedynie karę pozbawienia wolności.

Z tego też względu nowa konstrukcja art. 37a kk budziła bardzo poważne wątpliwości, szczególnie w kontekście jego konstrukcji, która – jak wskazano w uzasadnieniu projektu (druk senacki 163) – zmusza Sąd, ale także i prokuratora składającego wniosek o wymiar kary do przeprowadzanie skomplikowanego i nieuzasadnionego rozumowania. Należy bowiem wykazać, że wymierzona kara za konkretny czyn zabroniony nie była by wyższa od roku kare poniżej roku, a dopiero później przedstawić argumenty na rzecz kar wolnościowych, uwzględniając przy tym dyrektywy ich wymiaru. Dochodzi w tym przypadku do specyficznej sytuacji, w której kara poniżej roku ustalona w oparciu o dyrektywy określone w art. 53 kk, może być zamieniona na karę wolnościową ponownie na tej samej podstawie. Nie wprowadzono bowiem żadnych innych kryteriów (dyrektyw), które miałyby determinować zamianę kary pozbawienia wolności do roku na karę wolnościową.

W realiach wprowadzonego przepisu najpierw należałoby uzasadnić konieczność wymierzenia kary pozbawienia wolności przy zastosowaniu określonych reguł, a zatem ocenić stopień winy, społeczną szkodliwość społeczną czynu, a także bacząc czy kara zrealizuje wymagania w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej.

W tym kontekście trudno znaleźć inne reguły, aniżeli wskazana powyżej aby zrezygnować z kary pozbawienia wolności na rzecz kar wolnościowych. Wydaje się, że w tym zakresie treść przepisu art. 58 kk mogłaby być stosowany posiłkowo, aczkolwiek należy pamiętać, że ma on zastosowanie do sytuacji, gdy istnieje możliwość dokonania wyboru kary.

Art. 37a kk był w tym aspekcie pewnym wyjątkiem pozwalającym na łagodniejsze potraktowanie sprawców, którzy dopuścili się przestępstw zagrożonych jedynie karą pozbawienia wolności dając możliwość wymierzenia kar wolnościowych, co w praktyce powodowało, iż w wielu przypadkach spraw błażych, które nie

charakteryzowały się wysokim stopniem społecznej szkodliwości w sposób efektywny orzekano kary wolnościowe, co oczywiście nie wiązało się z odstępowaniem od orzekania środków karnych, czy też środków kompensacyjnych. W tym kontekście wiązanie możliwości wymierzenia kary wolnościowej z orzeczeniem środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku nie znajduje uzasadnienia.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż zmiana obowiązująca od dnia 24 czerwca 2020 roku nie została oparta o żadne empiryczne badania wskazujące na niewłaściwe stosowanie modyfikatora z art. 37a kk i w istocie rzeczy ma wymiar ideologiczny. Potwierdzeniem tej tezy jest to, że zaproponowane najniższe progi orzekania kary ograniczenia wolności oraz grzywny w praktyce nie były orzekane, a jak pokazuje doświadczenie realna wysokość wymierzanych kar wolnościowych przy zastosowaniu art.37a kk był zdecydowanie wyższa.

Z tych też względów Stowarzyszenie Prokuratorów Lex Super Omnia pozytywnie ocenia przedmiotowy projekt (druk senacki 163).

z up. zarządu
Stowarzyszenia Prokuratorów
„Lex Super Omnia”

Jarosław Onyszczuk
członek zarządu